

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

1 maximumscore 1

Omdat je niet verwacht dat hij, terwijl hij in de stad / Rome is, rustig kan werken / Omdat hij in de stad / Rome verblijft / Omdat het in de stad / Rome nooit rustig is.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Wanneer als antwoord is gegeven 'er waren spelen in de stad / Rome' geen scorepunt toekennen.

2 maximumscore 1

virorum (regel 5) en pueriliter (regel 5)

Opmerking

Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide Latijnse woorden juist zijn.

3 maximumscore 2

- (belangstelling voor) de snelheid van de paarden 1
- (belangstelling voor) de kunst/vaardigheid van de menners 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

4 maximumscore 2

- a. omdat zij alleen maar op hun favoriete kleur letten / omdat het shirt van hun favoriete kleur door een ander span is overgenomen 1
- b. de paarden en menners die ze aanvankelijk aanmoedigden, niet langer aanmoedigen 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

5 maximumscore 2

- a. menners 1
- b. (bepaalde mensen uit het) publiek 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

6 maximumscore 1

Het lijkt tegenstrijdig dat Plinius genoegens beleeft aan het feit dat iets hem niet bevalt / Plinius beleeft genoegens aan het feit dat iets hem niet bevalt.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
7	maximumscore 3	
	• a. (tot) milia (virorum) (regel 4-5)	1
	• b. (in re) inani (frigida assidua) (regel 13)	1
	• c. (inter) pugillares ac libellos / pugillares/libellos (regel 1)	1

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer bij b. als antwoord is gegeven '(hac) voluptate (regel 14)'.

Tekst 2

- 8 maximumscore 2**
- Marius was (door zijn slechte gezondheid) niet in staat te komen. Cicero zegt dat Marius in dat geval geluk heeft gehad 1
  - Marius wilde niet komen (omdat hij de spelen verachtelijk vindt). Cicero prijst Marius in dat geval om zijn verstandige besluit 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Per onderdeel alleen een scorepunt toekennen wanneer zowel de mogelijke verklaring als het commentaar van Cicero daarop juist is.

- 9 maximumscore 1**
sapientiae (regel 2)
- 10 maximumscore 3**
- a. (In het vervolg geeft Cicero aan dat het om) lectuur/lezen (gaat) 1
  - b. Marius was (bijna) alleen; de omgeving was mooi 1
  - c. Ja, want Plinius heeft zijn tijd tijdens de spelen doorgebracht met lezen en schrijven 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Bij b. alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

- 11 maximumscore 1**
(Dit was in de ogen van Cicero geen garantie voor kwaliteit, want) hij zegt: wij moesten de spelen verdragen.
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 12 maximumscore 1**
(Quae) popularem admirationem (habuerunt) (regel 24-25)

Vraag	Antwoord	Scores
13	maximumscore 2	
	• a. leporis (regel 19)	1
	• b. De aankleding moet sober zijn / niet overdadig zijn Of woorden van overeenkomstige strekking.	1
14	maximumscore 2	
	• a. (De tegenstelling in de regels 13-14:) de spelen zijn spectaculair, maar niet jouw (en mijn) smaak	1
	• b. (De tegenstelling in de regels 33-36:) de spelen zijn spectaculair, maar geen vermaak voor beschaafde mensen (zoals jij en ik) Of woorden van overeenkomstige strekking.	1
15	maximumscore 3	
	• a. misericordia (quaedam consecuta est) (regel 39)	1
	• b. apparatissimi (regel 14)	1
	• c. Pompeius en Caesar raakten in een machtsstrijd verwikkeld die Pompeius uiteindelijk verloor Of woorden van overeenkomstige strekking.	1
16	maximumscore 2	
	• Cicero was zelf bij de spelen aanwezig (en kan dus als ooggetuige allerlei details vermelden) / Cicero schreef op verzoek van Marius een verslag van de spelen	1
	• Plinius was thuisgebleven en niet zelf bij de spelen aanwezig (en baseert zijn beschrijving op veronderstellingen) / Plinius beschreef de spelen niet op verzoek Of woorden van overeenkomstige strekking.	1

Tekst 3

17 B

18 maximumscore 2

- (opmerkingen over) wat er in de tekst veranderd moet worden 1
  - (opmerkingen over) wat er in de tekst geschrapt moet worden 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

19 maximumscore 1

si qua posteris cura nostri (regel 6)

20 maximumscore 1

Ondanks het feit dat er veel beroemde talenten waren, kiest hij Tacitus.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 1

In het Latijn is vinculis een bepaling; in de vertaling is vinculis als onderwerp weergegeven (overeenkomsten).
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

Algemeen

---

22 maximumscore 3

- 1 Plinius, want er is sprake van een keizer / van een briefwisseling met een keizer (en in Cicero's tijd was er geen keizer / en Cicero leefde in een republiek) 1
  - 2 Cicero, omdat (Marcus) Antonius en Brutus tijdgenoten van Cicero waren (en niet van Plinius) 1
  - 3 Plinius, omdat Quintilianus de leermeester van Plinius was 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Geen scorepunt toekennen wanneer de motivatie ontbreekt.

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 23**23 maximumscore 1**

Narro tibi:
Ik vertel/zeg je

Kolon 24**24 maximumscore 1**

plane relegatus mihi videor,
ik voel me helemaal verbannen

Niet fout rekenen: **plane** duidelijk/zeker

Niet fout rekenen: **relegatus** verwijderd/weggestuurd

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>Kolon 25</p>	
25	<p>maximumscore 1 posteaquam in Formiano sum. sinds ik in mijn/het landhuis in Formiae ben</p>	
	<p>Niet fout rekenen: posteaquam sum nadat ik ben gekomen</p>	
	<p>Kolon 26</p>	
26	<p>maximumscore 1 Dies enim nullus erat, Er was immers geen (enkele) dag</p>	
	<p>Kolon 27</p>	
27	<p>maximumscore 1 Anti cum essem, toen ik in Antium was</p>	
	<p>Niet fout rekenen: cum hoewel/omdat essem ik zou zijn</p>	0
	<p>Kolon 28</p>	
28	<p>maximumscore 2 quo die non melius scirem, waarop ik niet beter wist</p>	
	<p>Niet fout rekenen: scirem ik kon weten</p>	
	<p>quo niet vertaald als verwijzend naar Dies (kolon 26)</p>	0
	<p>melius niet vertaald als bijwoord</p>	0
	<p>scirem ik zou weten</p>	0
	<p>Kolon 29</p>	
29	<p>maximumscore 2 Romae quid ageretur wat (er) in Rome gedaan/uitgevoerd/behandeld/besproken werd / gebeurde</p>	
	<p>Romae niet vertaald als locativus</p>	0
	<p>Romae verbonden met kolon 28</p>	0
	<p>quid elke andere betekenis dan 'wat' of een synoniem daarvan</p>	0
	<p>ageretur (er) gedaan kon/zou worden</p>	1
	<p>ageretur (er) gedaan moest worden</p>	0

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>Kolon 30</p>	
30	<p>maximumscore 2 quam ii qui erant Romae. dan zij die in Rome waren</p>	
	<p>quam niet verbonden met melius (kolon 28)</p>	0
	<p>ii niet vertaald als nom. mv. van is</p>	0
	<p>Romae niet vertaald als locativus</p>	0
	<p>Wanneer ook in kolon 29, hier niet meer aanrekenen.</p>	
	<p>Kolon 31</p>	
31	<p>maximumscore 2 Etenim litterae tuae (kolon 32, 33, 34 en 35) indicabant. Want jouw brieven/geschriften meldden/onthulden / gaven aan</p>	
	<p>litterae tuae vertaald als enkelvoud</p>	1
	<p>litterae elke andere betekenis dan ‘brieven/geschriften’ of een synoniem daarvan</p>	0
	<p>indicabant niet vertaald als vorm van indicare</p>	0
	<p>Kolon 32</p>	
32	<p>maximumscore 1 non solum quid Romae, niet alleen wat (er) in Rome (gedaan werd / gebeurde)</p>	
	<p>quid elke andere betekenis dan ‘wat’ of een synoniem daarvan</p>	0
	<p>fieret zou/kon/moest gebeuren</p>	0
	<p>Romae niet vertaald als locativus</p>	0
	<p>Wanneer ook in kolon 29 en/of 30, hier niet meer aanrekenen.</p>	
	<p>Kolon 33</p>	
33	<p>maximumscore 1 sed etiam quid in re publica, maar ook wat (er) in de staat/republiek (gedaan werd / gebeurde)</p>	
	<p>Niet fout rekenen: res publica politiek</p>	
	<p>quid elke andere betekenis dan ‘wat’ of een synoniem daarvan</p>	0
	<p>Wanneer ook in kolon 29 en/of 32, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van drie scorepunten.</p>	
	<p>fieret zou/kon/moest gebeuren</p>	0
	<p>Wanneer ook in kolon 32, hier niet meer aanrekenen.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 34		
34	maximumscore 1 neque solum quid fieret, en niet alleen wat (er) gedaan werd / gebeurde	
	neque noch	0
	quid elke andere betekenis dan 'wat' of een synoniem daarvan	0
	Wanneer ook in kolon 29 en/of 32 en/of 33, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van drie scorepunten.	
	fieret zou/kon/moest gebeuren	0
	Wanneer ook in kolon 32 en/of 33, hier niet meer aanrekenen.	
Kolon 35		
35	maximumscore 2 verum etiam quid futurum esset, maar ook wat (er) zou gebeuren / op het punt stond te gebeuren	
	Niet fout rekenen: quid futurum esset wat de toekomst zou zijn / was / wat er aanstaande was / zou zijn	
	quid elke andere betekenis dan 'wat' of een synoniem daarvan	0
	Wanneer ook in kolon 29 en/of 32 en/of 33 en/of 34, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van drie scorepunten.	
Kolon 36		
36	maximumscore 2 Nunc (kolon 37 en 38) scire nihil possumus. (Maar) nu kunnen wij niets weten / van niets op de hoogte zijn	
	Niet fout rekenen: scio begrijpen/kennen	
	Niet fout rekenen: possumus ik kan	
Kolon 37		
37	maximumscore 2 nisi si quid (kolon 38) exceptum est, behalve als er iets is opgevangen/gehoord	
	Niet fout rekenen: behalve als wij iets gehoord hebben / hoorden/horen / als ik iets gehoord heb / hoorde/hoor	
	Niet fout rekenen: exceptum est wordt/werd opgevangen	
	quid niet vertaald als aliquid	0
	excipio elke andere betekenis dan 'opvangen/horen' of een synoniem daarvan	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 38		
38	<p>maximumscore 1 ex praetereunte viatore (uit de mond) van een passerende reiziger / een reiziger wanneer hij passeert</p>	
Niet fout rekenen: viator boodschapper		
praetereo elke andere betekenis dan 'passeren' of een synoniem daarvan		0
Kolon 39		
39	<p>maximumscore 2 Quare (kolon 40) tamen isti puero (kolon 41) da Geef daarom toch aan die jongen/slaaf</p>	
Niet fout rekenen: isti aan deze		
quare waarom		0
da niet vertaald als imperativus		0
Kolon 40		
40	<p>maximumscore 1 quamquam iam te ipsum exspecto, hoewel ik jouzelf / jou zelf al/spoedig verwacht</p>	
ipsum verbonden met exspecto (ikzelf / ik zelf verwacht)		0
Kolon 41		
41	<p>maximumscore 2 quem ad me statim iussi recurrere, aan wie ik heb bevolen direct naar mij terug te rennen/keren</p>	
quem niet vertaald als verwijzend naar puero (kolon 39)		0
statim verbonden met iussi		1
iussi niet vertaald als persoonsvorm		0
recurro elke andere betekenis dan 'terugrennen/terugkeren' of een synoniem daarvan		0
Kolon 42		
42	<p>maximumscore 1 ponderosam aliquam epistulam een (of andere) zware/gewichtige brief</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>Kolon 43</p>	
43	<p>maximumscore 2</p>	
	<p>plenam omnium non modo actorum, sed etiam opinionum tuarum; vol met/van niet alleen/slechts alle gebeurtenissen, maar ook met/van (al) jouw opvattingen/verwachtingen/oordelen</p>	
	<p>Niet fout rekenen: vol met/van alles, niet alleen met/van gebeurtenissen, maar ook met/van jouw opvattingen</p>	
	<p>plenus elke andere betekenis dan 'vol met/van' of een synoniem daarvan</p>	0
	<p>omnium van allen</p>	0
	<p>omnium actorum van gebeurtenissen van alles</p>	0
	<p>modo elke andere betekenis dan 'alleen/slechts' of een synoniem daarvan</p>	0
	<p>actorum niet vertaald als afhankelijk van plenam</p>	0
	<p>opinionum niet vertaald als afhankelijk van plenam</p>	0
	<p>Kolon 44</p>	
44	<p>maximumscore 2</p>	
	<p>ac diem (kolon 45) cura ut sciam. en zorg dat ik de dag weet</p>	
	<p>cura niet vertaald als imperativus</p>	0
	<p>ut elke andere betekenis dan 'dat' of een synoniem daarvan</p>	0
	<p>Kolon 45</p>	
45	<p>maximumscore 1</p>	
	<p>quo Roma sis exiturus, waarop jij van plan bent weg te gaan uit Rome / uit Rome zult vertrekken/weggaan / Rome zult verlaten</p>	
	<p>Niet fout rekenen: Roma sis exiturus jij uit Rome kunt/zult komen</p>	
	<p>exeo elke andere betekenis dan 'vertrekken/weggaan/verlaten' of een synoniem daarvan</p>	0
	<p>Kolon 46</p>	
46	<p>maximumscore 1</p>	
	<p>Nos in Formiano esse volumus usque ad prid. Nonas Maias. Wij willen in ons/mijn/het landhuis in Formiae zijn/blijven tot (aan) 6 mei</p>	
	<p>Niet fout rekenen: volumus ik wil</p>	
	<p>volumus niet vertaald als persoonsvorm van velle</p>	0
	<p>usque ad elke andere betekenis dan 'tot (aan)' of een synoniem daarvan</p>	0

Vraag	Antwoord	Scores
<p>Kolon 47 47 maximumscore 2</p>	<p>Eo si ante eam diem non veneris, Als jij voor die dag niet daarheen zult zijn gekomen / bent gekomen</p> <p>Niet fout rekenen: veneris jij zult komen / komt</p>	
<p>Kolon 48 48 maximumscore 1</p>	<p>Romae te fortasse videbo. zal ik je misschien in Rome zien</p> <p>Niet fout rekenen: videbo ik zie Romae niet vertaald als locativus Wanneer ook in kolon 29 en/of 30 en/of 32, hier niet meer aanrekenen.</p>	0

Bronvermeldingen

tekst 1	Plinius, Ep. 9.6
tekst 2	Cicero, Fam. 7.1.1-3
tekst 3	Plinius, Ep. 7.20
tekst 4	Cicero, Att. 2.11
vraag 22	1 Plinius, Ep. 10.4 2 Cicero, Att. 16.7 3 Plinius, Ep. 2.14